

Kondycja polskiego sektora bankowego w świetle testów warunków skrajnych

Błażej Lepczyński, Marta Penczar*

Streszczenie: Celem artykułu jest analiza kondycji polskiego sektora bankowego na tle innych sektorów UE oparta na wynikach stress testów przeprowadzonych przez Europejski Bank Centralny, Europejski Urząd Nadzoru Bankowego oraz Komisję Nadzoru Finansowego. Stress testy wykorzystywane są przez instytucje nadzorcze w celu oceny sytuacji poszczególnych banków oraz całego sektora pod względem bezpieczeństwa finansowego i zapotrzebowania na kapitał. Stanowią również podstawę do uzupełnienia niedoborów kapitału. Ich wyniki tych testów pozwalają na przeprowadzenie pogłębionych ocen oraz analiz porównawczych polskich banków na tle banków z innych krajów. Artykuł pogłębia wiedzę na temat pozycji polskich banków pod względem bezpieczeństwa finansowego na tle banków działających w Unii Europejskiej. Wyniki stress testów jednoznacznie wskazują, że polskie banki są odporne na realizację negatywnych scenariuszy makroekonomicznych. Wysoki poziom stabilności finansowej polskich banków w połączeniu z relatywnie wysoką rentownością daje podstawy do sformułowania hipotezy, że w najbliższych kilku latach sektor bankowy ma szansę rozwijać się dynamicznie i zmniejszać dystans pod względem wielkości aktywów czy kredytów do PKB, dzielący go od sektorów bankowych państw wysoko rozwiniętych.

Słowa kluczowe: banki, stabilność, stress test

Wprowadzenie

Stress testy, czyli testy warunków skrajnych, są stosowane od dawna w zarządzaniu ryzykiem rynkowym. Jednak w ostatnich latach stały się również ważnym narzędziem wykorzystywanym przez instytucje nadzorcze do oceny kondycji banków, a zwłaszcza ich odporności na negatywne scenariusze makroekonomiczne. Pozwalają również ocenić potencjalny niedobór kapitału własnego w bankach. Dzięki publikacji wyników testów wzrasta transparentność sektora bankowego. W warunkach chronicznego kryzysu finansowego i niskiego zaufania do banków ze strony inwestorów oraz klientów ważna jest również funkcja psychologiczna stress testów. Dobre wyniki pomagają bowiem w odbudowie zaufania do banków i poprawie ich wizerunku.

Stress testy wykonywane przez instytucje nadzorcze na podstawie danych nadesłanych z banków stanowią również doskonałe narzędzie, które można wykorzystywać w analizach porównawczych banków/sektorów bankowych. Celem artykułu jest dokonanie oceny

* dr Błażej Lepczyński, Uniwersytet Gdański, Wydział Zarządzania, Katedra Bankowości, ul. Armii Krajowej 101, 81-824 Sopot, e-mail: blazej.lepczynski@gmail.com; dr Marta Penczar, Uniwersytet Gdański, Wydział Zarządzania, Katedra Bankowości, ul. Armii Krajowej 101, 81-824 Sopot, e-mail: marta.penczar@ug.edu.pl.

polskich banków na tle banków z krajów strefy euro opartej na wynikach badań, zrealizowanych przez Europejski Bank Centralny, Europejski Urząd Nadzoru Bankowego oraz KNF i sformułowanie na tej podstawie wniosków co do przyszłości polskiego sektora bankowego.

Artykuł składa się z dwóch części. W pierwszej z nich przedstawiono teoretyczne aspekty stress testów, koncentrując się na ukazaniu ich roli w badaniach realizowanych przez instytucje nadzorcze. Druga część artykułu została poświęcona przedstawieniu zarysu metodyki stress testów, zrealizowanych w 2014 roku przez Europejski Bank Centralny i Komisję Nadzoru Finansowego oraz ocenie kondycji polskich banków na tle banków z państw strefy euro.

1. Wykorzystanie metodyki stress testów w nadzorczej ocenie kondycji finansowej banków

Pierwotne zastosowanie stress testów ściśle związane jest z niedoskonałością metody VaR (*Value at Risk*). P. Best ujął to w następujący sposób: „VaR mierzy potencjalną stratę na portfelu w normalnych warunkach. Jest jednak oczywiste, że rynki finansowe poddawane są wielu ekstremalnym ruchom cen. (...) VaR nie jest właściwym narzędziem do zarządzania ryzykiem w sytuacji występowania szoków cenowych. Dlatego musi być wsparta przez metodykę testowania napięć” (Best 2000: 45). Obecnie stress testy znajdują zastosowanie nie tylko w planowaniu i zarządzaniu ryzykiem w bankach, ale również w analizach realizowanych przez instytucje nadzoru bankowego do oceny kondycji sektora bankowego.

P. Masiukiewicz i P. Dec wskazują, że trudno znaleźć jednolitą definicję stress testów. Według tych autorów „w ujęciu sensu largo można je scharakteryzować jako metody analizy ilościowej lub jakościowej pozwalające na ocenę wpływu przyszłych ryzyk na standing ekonomiczny przedsiębiorstwa czy banku, w tym poziom odporności na zmaterializowane ryzyko w wyniku niekorzystnego rozwoju zdarzeń gospodarczych” (Masiukiewicz, Dec 2012: 570). Trudności w definiowaniu stress testów wynikają w dużej mierze z ich bardzo zróżnicowanego charakteru. Mogą mieć charakter testów mikroekonomicznych, dotyczących wpływu negatywnych zdarzeń na konkretne przedsiębiorstwo lub testów makroekonomicznych (wówczas badamy wpływ negatywnych scenariuszy na cały system finansowy). Nie jest to oczywiście jedyny podział stress testów¹.

Kompleksową definicję przedstawił Międzynarodowy Fundusz Walutowy (MFW), wskazując że „stress test to technika, która pozwala zmierzyć wrażliwość portfela, instytucji lub systemu finansowego rozumianego jako całość na różne hipotetyczne zdarzenia i scenariusze” (Macrofinancial Stress... 2012: 8).

O jakości stress testów w dużej mierze decyduje przyjęty scenariusz wydarzeń. Jak podkreślają autorzy książki zatytułowanej *Zarządzanie ryzykiem bankowym* „analizowany

¹ Szczegółową klasyfikację stress testów można znaleźć w: *Results...* (2014).

scenariusz powinien być mocno niekorzystny, ale nie na tyle, aby jego wystąpienie było niemożliwe” (Iwanicz-Drozdowska 2012: 31). Wyniki testów są również uzależnione od tego, czy poddawany im podmiot finansowy sam go wykonuje na podstawie własnego scenariusza lub narzuconego przez instytucję nadzorczą, czy jest to stress test realizowany przez instytucję zewnętrzną (organ nadzorczy) oparty na informacjach dostarczonych z banków podlegających badaniu (tzw. podejście odgórne). W tym drugim przypadku możemy liczyć na znacznie większą wiarygodność i obiektywizm wykonanej analizy. Banki unikają skrajnych scenariuszy, gdyż mogłoby to wywołać niepokój wśród inwestorów i konieczność dokapitalizowania.

W sektorze bankowym w ramach testów warunków skrajnych bada się przede wszystkim wpływ niekorzystnych zjawisk na kapitał i płynność banków. Z punktu widzenia podmiotu przeprowadzającego stress testy możemy wyróżnić badania realizowane przez banki oraz instytucje nadzorcze, które wbudowały metodykę stress testów w proces nadzorczy.

W artykule *What is a Bank Stress Test?* wskazano, że pomimo różnorodności testów mają one jedną wspólną cechę. Zazwyczaj przeprowadza się je po to, aby rzucić więcej światła na kilka głównych typów zagrożeń kondycji finansowej banków, do których można zaliczyć ryzyko kredytowe i rynkowe, a ostatnio także ryzyko płynności, którego ranga wzrosła podczas ostatniego kryzysu (*What is...2010*).

Instytucje nadzoru bankowego przeprowadzają stress testy mikroekonomiczne, makroekonomiczne oraz testy w ramach zarządzania kryzysowego. Cele realizowanych przez nadzór testów sprowadzają się przede wszystkim do:

- wszechstronnego przeglądu sytuacji banków i oceny ich odporności na wystąpienie negatywnych scenariuszy o charakterze makroekonomicznym,
- określenia ewentualnego niedoboru kapitałów,
- identyfikacji banków zagrożonych niewypłacalnością w niesprzyjających scenariuszach/warunkach gospodarczych,
- informowania społeczeństwa oraz interesariuszy o kondycji i odporności na sytuacje kryzysowe instytucji finansowych,
- reagowania, z wyprzedzeniem, na potencjalne problemy w przyszłości.

Przedstawione cele wskazują, że dzięki cyklicznym stress testom może wzrosnąć bezpieczeństwo finansowe banków oraz całego sektora bankowego. W tym ujęciu mogą one chronić przed poważniejszym kryzysem bankowym.

W 2009 roku Bazylejski Komitet ds. Nadzoru Bankowego opublikował ważny dokument, dotyczący zasad realizacji stress testów, stwierdzając w nim m.in., że testy warunków skrajnych nabierają szczególnego znaczenia w przedłużających się okresach stabilnych warunków rynkowych, gdyż takie okresy zmniejszają czujność instytucji finansowych (Hull 2011: 467).

Kolejny ważny dokument dotyczący stress testów został opublikowany przez Komitet Bazylejski w kwietniu 2012 roku (Peer review of...2012). Potwierdzono w nim, że testy warunków skrajnych stanowią dla banków ważne narzędzie identyfikujące niespodziewane

zagrożenia, zapewniające perspektywiczną ocenę ryzyka, przewyżczające ograniczenia modeli i danych historycznych oraz ułatwiające rozwój planów ograniczania ryzyka (Peer review... 2012).

W badaniach nad odpornością banków na sytuacje skrajne stosuje się również kompleksowe podejście, będące połączeniem analizy jakości aktywów z typowymi testami warunków skrajnych. W takim ujęciu łączymy spojrzenie na przyszłość banków z analizą ich przeszłości. W zakresie przeglądu jakości aktywów (AQR – *Assets Quality Review*) metodykę wypracował Europejski Bank Centralny. Badanie jakości aktywów przeprowadza się przed testami warunków skrajnych. Pomysł na badanie jakości aktywów wyrósł z konstatacji, że mogą one być przewartościowane i odbiegać od prawdziwej wartości. Zasadne zatem jest, przed przeprowadzeniem stress testów, skorygowanie współczynników wypłacalności banków.

Z punktu widzenia rozważań w niniejszym opracowaniu, najistotniejsze są mikroostrożeńciowe testy warunków skrajnych przeprowadzane przez nadzór bankowy oraz testy w ramach zarządzania kryzysowego. Pierwsze stanowią ważne narzędzie wczesnego ostrzegania i dają możliwość wpływu na banki przez nadzór. Drugie natomiast realizowane są w celu oceny potrzeb w zakresie dodatkowego kapitału.

Testy warunków skrajnych, z punktu widzenia nadzoru bankowego, mają szereg istotnych zalet. Jak zauważa B. Bernanke, stress testy służą nie tylko do określenia, czy banki dysponują wystarczająco dużym kapitałem, ale również do tego, czy banki są w stanie szybko i dokładnie określić swoją ekspozycję na ryzyko (Bernanke 2013). W sensie makroostrożeńciowym badania realizowane za pomocą stress testów pozwalają dowiedzieć się, jak poszczególne rodzaje ryzyka lub ich kombinacje mogą mieć wpływ na system bankowy jako całość, a nie na poszczególne instytucje finansowe (Bernanke 2013).

Stress testy wzbudzają także kontrowersje. Przyjmowane scenariusze są często zbyt optymistyczne, co podważa podstawową funkcję tego typu analiz, polegającą na ocenie sytuacji banków w skrajnych, ale prawdopodobnych scenariuszach rozwoju sytuacji gospodarczej i rynkowej.

Reasumując, regularnie przeprowadzane przez organy nadzorcze stress testy odgrywają coraz bardziej ważną rolę w nadzorczej ocenie stabilności i identyfikacji banków zagrożonych niewypłacalnością.

Pozwalają one ocenić nie tylko siłę banków pod względem wypłacalności i płynności w skrajnych warunkach, ale również „odkryć” potencjalne problemy w bankach. Pełnią więc one także rolę prewencyjną. Niekorzystne wyniki stress testu oznaczają bowiem konieczność dokapitalizowania i utworzenia rezerw. Tym samym banki są lepiej przygotowane na wystąpienie sytuacji kryzysowej. Jednak, żeby stress testy spełniały swoją rolę, tzn. dyscyplinowały banki oraz przyczyniały się do ich lepszego przygotowania na wystąpienie kryzysu, muszą opierać się na mało prawdopodobnych scenariuszach. W innym przypadku będziemy mieli do czynienia z karykaturą stress testów i ich ośmieszaniem. Dobre testy nie mogą być liberalne, ponieważ nie będą wówczas spełniały swoich podstawowych funkcji.

2. Polski sektor bankowy na tle banków ze strefy euro

Zaproponowany przez Komisję Europejską w 2012 roku projekt unii bankowej, ukierunkowanej na zwiększenie stabilności finansowej w strefie euro, doprowadził m.in. do stworzenia Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego, w którym szczególne kompetencje nadzorcze powierzone zostały Europejskiemu Bankowi Centralnemu (EBC). W okresie poprzedzającym przejście nadzoru nad instytucjami kredytowymi w strefie euro, EBC został zobowiązany do wdrożenia zmian o charakterze organizacyjnym, legislacyjnym i technicznym, niezbędnych do podjęcia pełnych zdolności nadzorczych od 4 listopada 2014 roku (Wierzbna 2014: 172). W ramach prac przygotowawczych, EBC opracował, w październiku 2013 roku, metodologię wszechstronnej oceny banków, która miała na celu (Raport kwartalny... 2014):

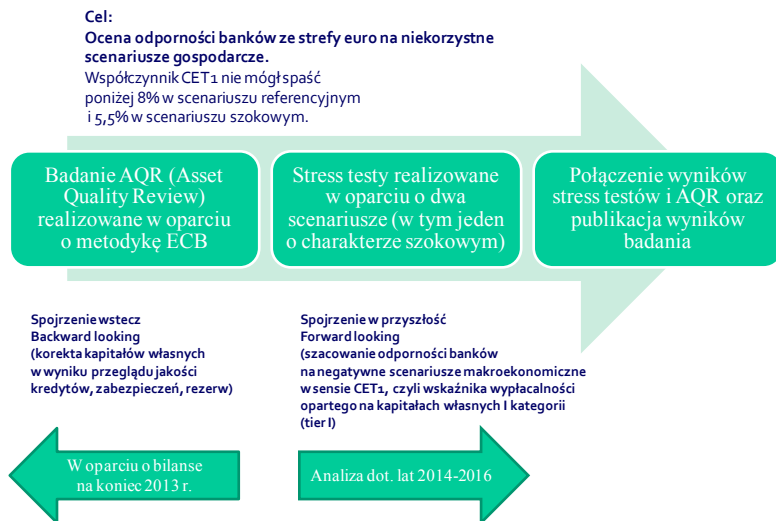
- wzrost przejrzystości w sektorach bankowych w wyniku podniesienia jakości informacji o stanie banków,
- poprawę jakości bilansów banków w wyniku wprowadzenia potencjalnych działań naprawczych,
- wzrost zaufania do sektora bankowego, w wyniku zapewnienia interesariuszy o dobrej kondycji i wiarygodności europejskich banków (Raport roczny... 2015).

Wszechstronna ocena banków zaproponowana przez EBC obejmowała dwa filary. W ramach pierwszego filaru dokonano przeglądu jakości aktywów (AQR), który stanowił podstawę do przeprowadzenia testów warunków skrajnych. Testy zostały zrealizowane w ramach scenariusza bazowego (współczynnik CET1 – *Common Equity Tier 1* – nie mógł spaść poniżej 8%) i szokowego (współczynnik CET1 nie mógł być niższy niż 5,5%). Europejski Bank Centralny objął badaniem 130 największych banków ze strefy euro, których wielkość aktywów odpowiadała 82% aktywów ogółem banków strefy euro.

Istotę badania zrealizowanego przez Europejski Bank Centralny zilustrowano za pomocą schematu na rysunku 1.

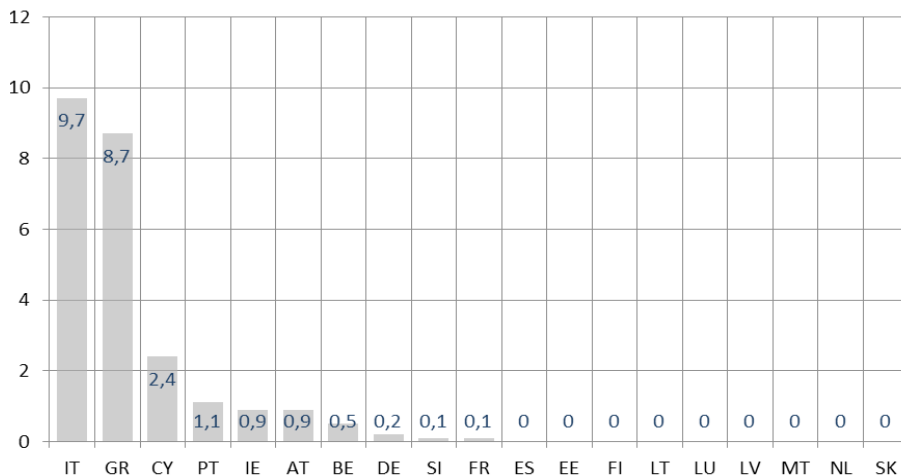
Wyniki połączonej analizy badania AQR i stress testów wykazały niedobór kapitałów w 25 bankach z 10 państw strefy euro, na łączną kwotę 24,6 mld zł. Z testów EBC wynika, że ok. 20% badanych banków nie przeszło pozytywnie badania, przy czym w tej grupie nie znalazł się żaden bank istotny systemowo. Część banków po „odkryciu” niedoboru kapitału od razu uzupełniła brakujący kapitał. Banki, które miały negatywny wynik stress testu musiały przedstawić plan zakładający uzupełnienie kapitału w ciągu 9 miesięcy.

W najgorszej sytuacji znalazły się banki z Europy Południowej. We Włoszech, w 9 bankach odnotowano niewystarczający poziom kapitałów własnych w wysokości 9,7 mld euro. W Grecji natomiast, braki kapitałowe stwierdzono w 3 bankach, na łączną kwotę 8,7 mld euro. Niedobór kapitału w obu sektorach bankowych stanowił więc blisko 75% kwoty wskazanej ogółem w wszechstronnej ocenie banków EBC.

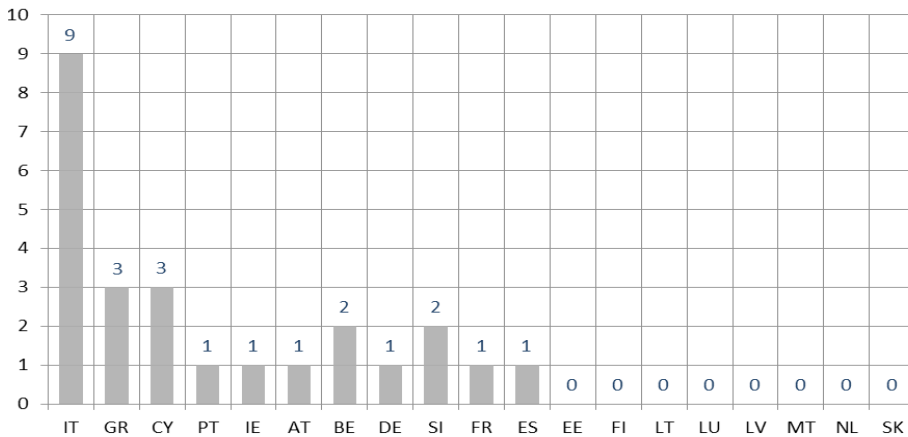
Rysunek 1. Istota badania zrealizowanego przez Europejski Bank Centralny

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 2. Niedobór kapitału (w mld euro) w sektorach bankowych strefy euro wynikający z kompleksowej oceny banków w ramach jednolitego mechanizmu nadzorczego

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Aggregate Report... (2014): 62–63.

Rysunek 3. Liczba banków ze stwierdzonym niedoborem kapitału w poszczególnych sektorach bankowych strefy euro wynikający z kompleksowej oceny banków

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Aggregate Report...* (2014): 62–63.

Pozytywny wynik analizy AQR i testów warunków skrajnych uzyskało natomiast 8 sektorów bankowych, w tym: estoński, fiński, łotewski, litewski, holenderski i słowacki.

Porównując wyniki stress testów banków z państw strefy euro, warto zwrócić szczególną uwagę na banki będące spółkami dominującymi w polskich instytucjach kredytowych. Na liście banków, które nie przeszły stress testów, znalazł się tylko Banco Comercial Portugues, który ma większościowy pakiet w Banku Millennium SA (*Aggregate Report...* 2014).

Równoległe do badań EBC, stress testy przeprowadził po raz kolejny (poprzednie badanie w 2011 roku) Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (*European Banking Authority – EBA*), w których analizie poddano 123 banki z Unii Europejskiej i Norwegii, w tym 6 banków z Polski. Polski sektor bankowy w badaniu EBA uznany został za jeden z najbardziej bezpiecznych sektorów w UE oraz zajął trzecią pozycję, ustępując miejsca jedynie Luksemburgowi i Szwecji. Należy nadmienić, że ze 130 banków podlegających analizie Europejskiego Banku Centralnego w ramach wszechstronnej oceny banków, 105 brało udział w badaniu EBA.

Z punktu widzenia bezpieczeństwa sektora bankowego w Polsce, podkreślenia wymaga fakt, że polski nadzór finansowy jako jedyny w Unii Europejskiej podjął działania zmierzające do opracowania metodyki zgodnej z badaniami wszechstronnej oceny banków EBC.

Celem badania Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) była ocena polskiego sektora bankowego na tle banków ze strefy euro (*Wyniki europejskiego...* 2014). Do analizy wytypowano 15 krajowych banków, których wielkość aktywów odpowiadała 79% aktywów ogółem sektora bankowego w Polsce. Analogicznie, jak w metodyce EBC, przyjęto dwa scenariusze – bazowy i szokowy. Założenia scenariuszy przedstawia tabela 1.

Tabela 1

Założenia scenariusza bazowego i szokowego przyjęte w badaniach KNF

Wskaźnik	2014	2015	2016
Scenariusz bazowy			
PKB	2,9	3,1	3,5
Inflacja	1,4	2,0	2,4
Bezrobocie	10,3	10,1	9,1
Scenariusz szokowy			
PKB	0,2	-0,8	2,1
Inflacja	0,9	0,0	-0,1
Bezrobocie	11,2	13,4	13,9

Źródło: www.knf.gov.pl.

Scenariusz szokowy, zakładający minimalny poziom wskaźnika CET1 na poziomie 5,5%, uwzględnił ponadto (Raport bieżący...2014):

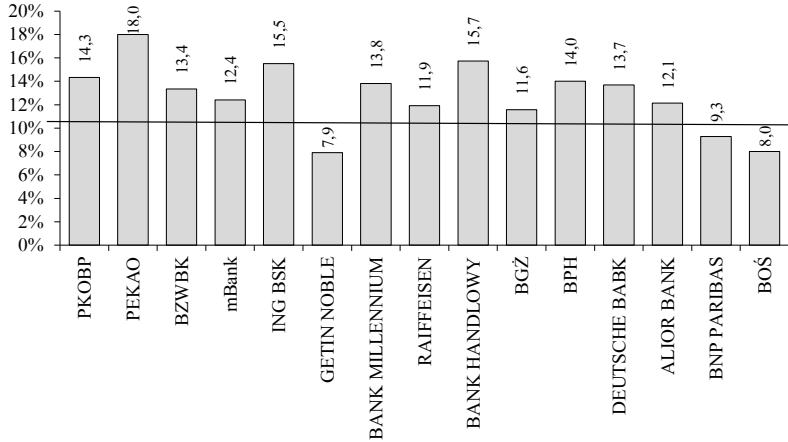
- pogłębienie kryzysu w strefie euro, skutkującego wyraźnym spadkiem PKB i wzrostem stopy bezrobocia, a także wolniejszym, niż w scenariuszu bazowym, tempem wychodzenia z kryzysu,
- 25% osłabienie (deprecjację) złotego względem euro,
- wzrost rentowności instrumentów dłużnych i wynikający z tego tytułu wzrost kosztów finansowania banków,
- skokowy wzrost krótkoterminowych stóp procentowych o 80 p.b. w porównaniu ze scenariuszem bazowym, który mógł jedynie w ograniczony sposób zostać przełożony na wzrost poziomu oprocentowania aktywów.

Wyniki analizy Komisji Nadzoru Finansowego potwierdziły wysokie bezpieczeństwo kapitałowe krajowych banków, choć wskazały na nieznaczny niedobór kapitałów własnych w dwóch bankach – Getin Noble Bank i BNP Paribas.

Getin Noble Bank nie spełnił wymagań minimalnego poziomu współczynnika CET1 w scenariuszu bazowym, uzyskując wynik 7,9% wobec wymaganych 8,0%. Brak kapitałowy został oszacowany na poziomie 262,5 mln zł. Z kolei BNP Paribas nie przeszedł pomyślnie badania w scenariuszu szokowym – poziom CET1 wyniósł 4,7% przy minimum określonym na poziomie 5,5%. Niedobór kapitałów własnych oszacowany został na kwotę 135,38 mln zł.

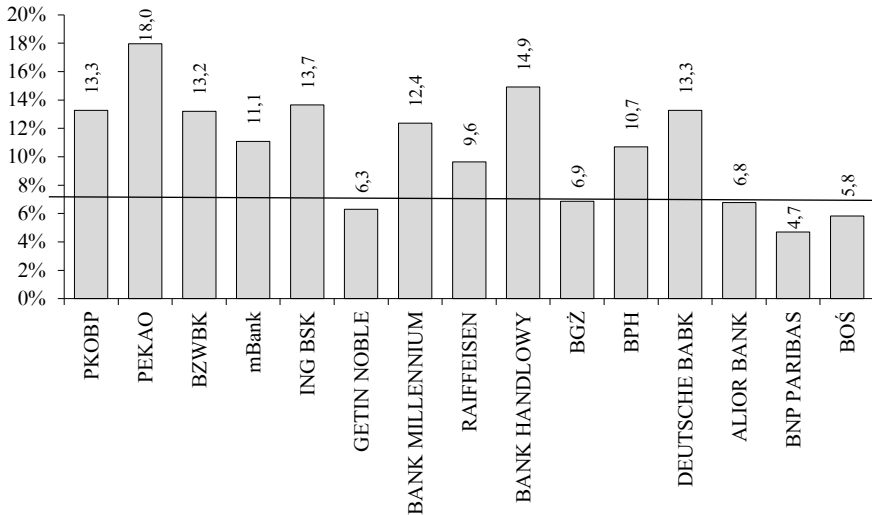
Należy wskazać, że niedobory kapitałowe zostały uzupełnione już w momencie ogłoszenia wyników badania. W przypadku BNP Paribas podwyższenie kapitału nastąpiło w wyniku zaliczenia zysku roku bieżącego do kapitałów, a Getin Noble Bank przeprowadził emisję akcji. Należy również podkreślić, że w porównaniu do europejskich konkurentów (szczególnie włoskich i greckich), którzy nie przeszli pomyślnie stress testów przeprowadzanych przez EBC, skala niedoborów kapitałowych jest w polskich bankach jest

nieporównywalnie niższa. W przypadku Getin Noble Banku jest to bowiem zaledwie 0,08 mld euro, a dla BNP Paribas 0,04 mld euro.

Rysunek 4. Łączne wyniki stress testów i badania AQR – najniższy skorygowany współczynnik wypłacalności CET1 2014–2016 (scenariusz bazowy)

Źródło: Przegląd jakości aktywów... (2014).

Rysunek 5. Łączne wyniki stress testów i badania AQR – najniższy skorygowany współczynnik wypłacalności CET1 2014–2016 (scenariusz szokowy)

Źródło: Przegląd jakości aktywów... (2014).

Wyniki badań przeprowadzonych przez Europejski Bank Centralny, Europejski Urząd Nadzoru Bankowego oraz Komisję Nadzoru Finansowego za pomocą stress testów, wskazują w sposób jednoznaczny, że polskie banki charakteryzują się dużą odpornością na wystąpienie niekorzystnego scenariusza makroekonomicznego. Świadczy to o relatywnie dużej sile kapitałowej polskich banków pod względem wskaźnika CET1. Istotne jest również to, że charakteryzują się one wysoką rentownością kapitałów własnych oraz aktywów. Polska, obok Estonii, odnotowała w 2013 roku najwyższy poziom zysku netto w relacji do aktywów. Wskaźnik ROA w polskim sektorze bankowym ukształtował się na poziomie 0,99% – trzykrotnie wyższym niż przeciętnie w Unii Europejskiej. Podobna sytuacja ma miejsce w zakresie rentowności kapitałów własnych. Polska charakteryzowała się bowiem najwyższym średnim poziomem ROE w okresie 2008–2013 (Wierzbę 2014). Prowadząc rozsądną politykę dywidendową polskie banki mają duży potencjał, umożliwiającą im dalsze umacnianie pozycji kapitałowej i kondycji finansowej.

Polski sektor bankowy jest na tle sektorów bankowych z wysoko rozwiniętych krajów UE relatywnie mały. Z badań przeprowadzonych przez autorów artykułu wynika, że pomimo wysokiej dynamiki wzrostu w ostatnich latach, aktywa polskiego sektora stanowią nadal poniżej 1% aktywów ogółem całego sektora bankowego w Unii Europejskiej. Co więcej, podstawowy wskaźnik obrazujący poziom rozwoju sektora bankowego – aktywa ogółem w relacji do PKB – jest w Polsce 3,5-krotnie niższy niż przeciętnie w Unii Europejskiej (Lepczyński, Penczar 2012; 2014) Rola polskiego sektora bankowego powinna być bardziej adekwatna do wielkości polskiej gospodarki. Oznacza to, że konieczny jest dalszy wzrost wskaźników wartości aktywów, kredytów, czy depozytów do PKB². Dobre wyniki stress testów polskich banków dają szansę na dalszy szybki wzrost polskiego sektora bankowego, zmniejszając stopniowo dystans Polski w stosunku do krajów wysoko rozwiniętych UE. Ważne jednak, żeby był to rozwój zrównoważony, nie zwiększający dźwigni finansowej w polskich bankach i obniżający poziom adekwatności kapitałowej.

Uwagi końcowe

Jednolita metodyka oceny kondycji banków europejskich, zastosowana w stress testach, umożliwiła EBC i EBA dokonanie nadzorczej oceny stabilności banków i identyfikację banków zagrożonych niewypłacalnością. Badania wykazały, że szczególnie trudna sytuacja ma miejsce we włoskich i greckich sektorach bankowych, w których stwierdzono braki kapitałowe na poziomie 18,4 mld euro w 12 bankach.

² Nie postulujemy bowiem zbyt wysokich wskaźników obrazujących relację aktywów do PKB, gdyż ostatni kryzys pokazał, że duże uzależnienie gospodarek od banków może doprowadzić do poważnych perturbacji budżetowych. Za zbyt wysokie można uznać wskaźniki charakterystyczne dla wielu wysoko rozwiniętych krajów UE. Ze statystyk ECB wynika, że w Irlandii relacja aktywów ogółem do PKB kształtuje się na poziomie ok. 620%, podczas gdy średnia dla krajów strefy euro wynosi 317%.

Ocena kondycji polskiego sektora bankowego, przeprowadzona przez Komisję Nadzoru Finansowego, która opiera się na metodyce zbieżnej z badaniami EBC, wskazuje na wysokie bezpieczeństwo kapitałowe krajowych banków. Potwierdzają to również badania EBA, w których analizowane banki polskie zostały sklasyfikowane na wysokim trzecim miejscu pod względem wysokości współczynnika adekwatności kapitałowej CET1.

Wysoki poziom stabilności finansowej polskich banków, w połączeniu z relatywnie wysoką rentownością, daje podstawy do sformułowania hipotezy, że w najbliższych kilku latach sektor bankowy ma szansę rozwijać się dynamicznie i zmniejszać dystans pod względem wielkości aktywów, czy kredytów do PKB, dzielący go od sektorów bankowych państw wysoko rozwiniętych.

Literatura

- Aggregate Report on the Comprehensive Assessment (2014), ECB.
- Bernanke B.S., *Stress Testing Banks: What Have We Learned*, www.federalreserve.gov/newsevents/speech/bernanke20130408a.html (3.12.2014).
- Best P. (2000), *Wartość narażona na ryzyko. Obliczanie i wdrażanie modelu VaR*, Dom Wydawniczy ABC, Kraków.
- Hull J.C. (2011), *Zarządzanie ryzykiem instytucji finansowych*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Lepczyński B., Penczar M. (2012), *Wpływ globalnego kryzysu zaufania na pozycję polskiego sektora bankowego w Unii Europejskiej*, „Zarządzanie i Finanse” nr 4 (1).
- Lepczyński B., Penczar M. (2014), *Zmiany w pozycji polskiego sektora bankowego na europejskim rynku depozytowo-kredytowym*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 802, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” nr 65.
- Macroeconomic Stress Testing – Principles and Practices (2012), International Monetary Fund.
- Masiukiewicz P., Dec P. (2012), *Aplikacja stress testów w bankowości*, Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, Lublin-Polonia.
- Peer review of supervisory authorities’ implementation of stress testing principles (2012), Bank for International Settlements.
- Przegląd jakości aktywów (Asset Quality Review – AQR) i testy warunków skrajnych (2014), Banki z Polski w analizie europejskiej, Komisja Nadzoru Finansowego, www.knf.gov.pl/Images/banki_w_analizie_europejskiej_prezentacja_tcm75-39505.pdf (22.04.2015).
- Raport bieżący (2014) nr 75 – Publikacja wyników europejskich stress testów oraz badania AQR dla PKO Banku Polskiego SA, PKO BP SA.
- Raport kwartalny o jednolitym mechanizmie nadzorczym (2014), Postępy w operacyjnym wdrażaniu rozporządzenia w sprawie jednolitego mechanizmu nadzorczego, EBC.
- Raport roczny z działalności nadzorczej za rok 2014 (2015), EBC.
- Results of 2014 EU – wide stress-test* (2014), EBA, 26 October.
- What is a Bank Stress* (2010), International Monetary Fund, survey on line.
- Wierzbna R. Gostomski E., Penczar M., Liszewska M., Górski P., Giżyński J., Małecka E. (2014), *Polski sektor bankowy wobec wyzwań związanych z kryzysem finansowym w strefie euro*, Wydział Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego, Sopot.
- www.knf.gov.pl.
- Wyniki europejskiego przeglądu jakości aktywów i stress testów banków, Komisja Nadzoru Finansowego, Warszawa, www.knf.gov.pl/aktualnosci/2014/wyniki_aqr_stress_test.html (22.04.2015).
- Zarządzanie ryzykiem bankowym* (2012), red. M. Iwanicz-Drozdowska, Wydawnictwo Poltext, Warszawa.

THE CONDITION OF THE POLISH BANKING SECTOR IN THE LIGHT OF STRESS TESTS

Abstract: *Purpose* – The aim of the article is to assess the condition of the Polish banking sector against the background of the banking sectors in the euro zone, in the light of the stress tests..

Design/methodology/approach – The uniform methodology for assessing the financial condition of European banks used both in a stress test as the ECB and the EBA, is the ideal supervisory tool that can be used in comparative analyzes of banks / banking sectors.

Findings – In EBA study, the Polish banking sector was regarded as one of the safest sectors in the EU and was classified in third position, second only to Luxembourg and Sweden.

Keywords: stress test, banks, financial stability

Cytowanie

Lepczyński B., Penczar M. (2015), *Kondycja polskiego sektora bankowego w świetle testów warunków skrajnych*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 855, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” nr 74, t. 2, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin, s. 693–704; www.wneiz.pl/frfu.